

Handläggare
Lin Annerbäck
Telefon: 08-50831802

Till
Kulturnämnden
2024-03-26

Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen (KS 2023/1230)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Gabriel Kroon och Linnea Vinge (båda SD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige hemställer en begäran till Riksdagsförvaltningen om att bevara Medeltidsmuseet på Helgeandsholmen. Motionärerna menar att Stockholms stad bör begära att Medeltidsmuseet ska få fortsätta verksamheten på Helgeandsholmen då flytten av museet skulle innebära att verksamheten kommer att sakna viktiga föremål och minska i attraktivitet.

I februari 2022 beslutade kulturnämnden om inriktningsbeslut för omlokalisering av Medeltidsmuseet till Börshuset. Sedan dess har kulturförvaltningen arbetat med planerna för det nya Medeltidsmuseet. Kulturförvaltningen har byggt upp en organisation som långsiktigt säkrar att museet blir en stark kunskapsinstitution med förmåga att kontinuerligt utveckla verksamheten i alla dess delar. Flytten innebär att de långsiktigt bästa förutsättningarna skapas för stadens ambitiösa museum om Stockholms medeltid. Inget av de alternativ för framtida verksamhetsform som identifierats i riksdagens uppdrag är förenligt med att långsiktigt kunna bedriva och utveckla Medeltidsmuseets verksamhet.

Ärendet

Gabriel Kroon och Linnea Vinge (båda SD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige hemställer en begäran till Riksdagsförvaltningen om att bevara Medeltidsmuseet på Helgeandsholmen. Motionen menar att Medeltidsmuseet efter flytten kommer att sakna viktiga föremål och fornlämningar och

därmed minska i attraktivitet som samlingsplats för lärande om svensk medeltid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av enheten Medeltidsmuseet inom avdelningen Museer och konst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Medeltidsmuseet stängde verksamheten på Helgeandsholmen den 5 november 2023. Anledningen till stängningen var riksdagsförvaltningens beslut om att inte förlänga hyresavtalet som staden hade för de lokaler där Medeltidsmuseet varit inrymt. Efter beslutet påbörjade Stockholms stad skyndsamt arbetet med att hitta en ersättningslokal, för att säkerställa att Medeltidsmuseet även fortsatt skulle finnas till för allmänheten. Valet föll på Börshuset, en fastighet i stadens ägo, som dessutom ligger mitt i det medeltida Stockholm.

Den 22 februari 2022 beslutade kulturnämnden om inriktningsbeslut för omlokalisering av Medeltidsmuseet till Börshuset. Sedan dess har kulturförvaltningen planerat för det nya Medeltidsmuseet. Förvaltningen har byggt upp en organisation som långsiktigt säkrar att museet blir en stark kunskapsinstitution med förmåga att utveckla verksamheten. Förvaltningen har skrivit på kontrakt för tillfälliga lokaler för såväl pedagogiskt arbete som för kontor och arbetar med att packa ner föremål och rekvisita.

Den 14 februari 2024 beslutade riksdagsstyrelsen att ge riksdagsdirektören i uppdrag att göra en fördjupad analys av tillvaratagandet och tillgängliggörandet av historiska värden under Riksplan. Stockholms stads planer på att flytta Medeltidsmuseet till Börshuset kvarstår dock oförändrade. Flytten innebär att de långsiktigt bästa förutsättningarna skapas för stadens ambitiösa museum om Stockholms medeltid. Inget av de alternativ för framtida verksamhetsform som identifierats i riksdagens uppdrag är förenligt med att långsiktigt kunna bedriva och utveckla Medeltidsmuseets verksamhet.

Fornlämningarna som finns på Helgeandsholmen är unika i den mening att de står som solitärer i ett, runt dem, uppbyggt rum. Det finns dock gott om medeltida lämningar i Gamla stan och närheten till dessa ökar i och med flytten till Börshuset. De föremål som omnämns i motionen tillhör i de flesta fall stadens museisamling som förvaltas av avdelningen Museer och konst där Medeltidsmuseet ingår. Dessa föremål är i dagsläget nedpackade och kommer att förvaras i Museer och konsts magasin till dess att Medeltidsmuseet öppnar igen. Ett 50-tal av de tidigare utställda

föremålen var inlånade från andra museer. Dessa föremål är återlämnade. När Medeltidsmuseet öppnar igen är ambitionen att visa långt fler föremål än vad som har gjorts på Helgeandsholmen.

Sedan Medeltidsmuseet invigdes 1986 har många arkeologiska utgrävningar genomförts i Stockholm och stadens museisamling har växt. Framförallt har många medeltida fynd gjorts under utgrävningarna vid Slussen. Dessa föremål är numera inkorporerade i stadens museisamling och många av dem kommer att ställas ut i det nya Medeltidsmuseet.

Medeltidsmuseet har haft en stor och återkommande publik under åren på Helgeandsholmen. Utställningen har varit populär och framförallt har många skolor besökt museet som en del i undervisningen om staden och rikets medeltida historia. Detta är dock inget som slutar i och med att museet tillfälligt står utan utställningslokal. Skolor fortsätter att boka museets stadsvandringar och visningar av museets historiska rum i Gamla stan. På vardagskvällar, helger och lov finns dessutom möjlighet för privatpersoner att delta i museets programverksamhet i form av visningar, vandringar och föredrag. Utöver aktiviteter i Gamla stan så har Medeltidsmuseet inlett nya samarbeten. Under höstlovet öppnar Medeltidsmuseet en c/o utställning på Historiska museet och mot slutet av året invigs en vandringsutställning som kommer att besöka sex medeltida kyrkor i länet under två års tid.

Flytten till Börshuset placerar museet mitt i medeltiden. Stortorget var stadens hjärta och museets nya lokaler kommer att ligga på platsen för det medeltida rådhuset. Det är dessutom en plats där väldigt många människor rör sig och möjligheten är stor att nå än fler besökare än tidigare.

Fastighetskontoret utreder i dagsläget möjligheten till att omvandla Storkyrkans likkällare, som ligger vägg i vägg med Börshusets källare, till en utställningslokal för Medeltidsmuseet. Skulle det visa sig möjligt så kommer en utställning i likkällaren att öppna innan Börshuset blir tillgängligt för Medeltidsmuseet.

Riksdagsförvaltningen engagemang för att förmedla Helgeandsholmens historia och arbetet med att tillgängliggöra de fasta fornlämningarna för allmänheten är något som staden ser mycket positivt på. Kulturförvaltningen ser fram emot att kunna bistå riksdagen i det framtida arbetet för att lyfta fram och tillgängliggöra Helgeandsholmens viktiga värden.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Fredrik Linder
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Remiss av Motion om att rädda Medeltidsmuseet – markera mot riksdagsförvaltningen (KS 2023/1230)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2024-03-15
Fredrik Linder, Avdelningschef	2024-03-14